

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

УДК 378.147:81'1:004.94

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15236548>

**Моделювання міждисциплінарного підходу у викладанні філологічних
дисциплін у закладах освіти України**

Гарачковська Оксана Олександрівна,

доктор філологічних наук, професор, професор кафедри інформаційної діяльності та зв'язків з громадськістю факультету PR, журналістики та інформаційної політики, Київський національний університет культури і мистецтв, м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0001-8599-6430>

Дмитренко Наталія Вячеславівна,

кандидат філологічних наук, доцент кафедри інформаційної діяльності та зв'язків з громадськістю факультету PR, журналістики та інформаційної політики, Київський національний університет культури і мистецтв, м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-2258-9501>

Ніколаєва Анжеліка Анатоліївна,

старший викладач кафедри англійської мови Навчально-наукового інституту телекомунікацій, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій, м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0009-0009-2140-9247>

Прийнято: 31.03.2025 | Опубліковано: 17.04.2025

Анотація. Вступ. Сучасна освітня парадигма акцентує на необхідності інтеграції різних галузей знань для формування у здобувачів вищої освіти комплексних компетенцій, зокрема критичного мислення, креативності та адаптації до цифрових викликів. У філологічних дисциплінах, де традиційно переважає текстоцентричний підхід, міждисциплінарність відкриває нові можливості для активізації пізнавальної діяльності та інноваційного викладання. Запропоноване дослідження спрямовано на аналіз ефективності поєднання літературознавства, лінгвістики та цифрових технологій у контексті української вищої освіти, а також на виявлення його впливу на академічні досягнення і творчий потенціал здобувачів освіти.

Мета. Аналіз ефективності міждисциплінарного підходу у викладанні філологічних дисциплін в умовах сучасної української освіти, зокрема його вплив на формування критичного мислення, креативності та засвоєння знань.

Методи. У роботі використано комплекс методів, включаючи аналіз сучасних педагогічних практик, анкетування викладачів та здобувачів вищої освіти ($N=150$), а також експериментальне впровадження міждисциплінарних модулів в освітній процес. Дослідження охопило такі аспекти, як інтеграція цифрових інструментів, міжпредметні зв'язки та проєктно-орієнтоване навчання.

Результати. Виявлено, що застосування міждисциплінарного підходу суттєво підвищує зацікавленість здобувачів освіти (зростання академічної успішності на 25%) та сприяє розвитку аналітичних і творчих навичок. Розроблено модель, яка поєднує: (1) проєктне навчання з акцентом на практичне застосування знань, (2) колаборацію з іншими дисциплінами (наприклад, медіа- та когнітивними науками), (3) використання інтерактивних платформ (віртуальні лабораторії, інструменти штучного інтелекту). Крім

того, встановлено, що такий підхід покращує адаптацію до сучасних вимог ринку праці.

Висновки. Міждисциплінарність у філології не лише поглиблює розуміння матеріалу, а й формує вміння працювати з гібридними знаннями, що є ключовим у цифрову епоху. Для подальшого впровадження рекомендовано: розширити методичну базу (освітні програми, онлайн-ресурси), інтегрувати тренінги для викладачів із використання інноваційних методів та залучити здобувачів вищої освіти до міжнародних дослідницьких проєктів.

Ключові слова: цифрові технології, критичне мислення, інтерактивне навчання, проєктно-орієнтований підхід.

Modelling an Interdisciplinary Approach to Teaching Philological Disciplines in Ukrainian Educational Institutions

Oksana Harachkovska,

Doctor of Philological Sciences, Professor, Professor of the Department of Information Activity and Public Relations, Faculty of PR, Journalism and Information Policy, Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0001-8599-6430>

Nataliia Dmytrenko,

PhD in Philology, Associate Professor of the Department of Information Activity and Public Relations, Faculty of PR, Journalism and Information Policy, Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-2258-9501>

Anzhelika Nikolaieva,

Senior Lecturer, English Department, Educational and Scientific Institute of Telecommunications, State University of Information and Communication Technologies, Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0009-2140-9247>

Abstract. Introduction. *The modern educational paradigm emphasises the need to integrate different fields of knowledge to develop comprehensive competences in higher education students, including critical thinking, creativity and adaptation to digital challenges. In the philological disciplines, where the text-centric approach traditionally prevails, interdisciplinarity opens up new opportunities for enhancing cognitive activity and innovative teaching. The proposed study aims to analyse the effectiveness of combining literary studies, linguistics and digital technologies in the context of Ukrainian higher education, as well as to identify its impact on the academic achievements and creative potential of students.*

Objective. *To analyse the effectiveness of the interdisciplinary approach to teaching philological disciplines in the context of modern Ukrainian education, in particular its impact on the formation of critical thinking, creativity and knowledge acquisition.*

Methods. *The study used a set of methods, including analysis of modern pedagogical practices, questionnaires of teachers and students (N=150), as well as experimental implementation of interdisciplinary modules in the educational process. The study covered such aspects as the integration of digital tools, interdisciplinary connections, and project-based learning.*

Results. *It has been found that the application of an interdisciplinary approach significantly increases the interest of students (an increase in academic performance by 25%) and promotes the development of analytical and creative skills. A model has*

been developed that combines: (1) project-based learning with an emphasis on the practical application of knowledge, (2) collaboration with other disciplines (e.g., media and cognitive sciences), and (3) the use of interactive platforms (virtual laboratories, artificial intelligence tools). In addition, it has been found that this approach improves adaptation to modern labour market requirements.

Conclusions. *Interdisciplinarity in philology not only deepens the understanding of the material, but also develops the ability to work with hybrid knowledge, which is key in the digital age. For further implementation, it is recommended to expand the methodological base (educational programmes, online resources), integrate trainings for teachers on the use of innovative methods, and involve higher education students in international research projects.*

Keywords: *digital technologies, critical thinking, interactive learning, project-based approach.*

Постановка проблеми. Сучасна освіта, особливо в галузі філології, стикається з низкою викликів, пов'язаних зі швидкою цифровізацією суспільства, глобалізацією комунікаційних процесів та зростанням ролі міждисциплінарних знань. Традиційні методи навчання, орієнтовані на вузькоспеціалізовані підходи, вже не відповідають потребам сучасного світу, де від фахівців вимагається системне мислення, здатність аналізувати інформацію з різних сфер та ефективно застосовувати знання в умовах цифрового середовища. Особливо це стосується філології, яка, крім класичного вивчення мови та літератури, тепер має враховувати такі явища, як штучний інтелект у текстотворенні, медіалінгвістику, когнітивні дослідження комунікації та вплив соціальних мереж на мовні процеси.

Однак, незважаючи на очевидну потребу в інтеграції сучасних технологічних та міждисциплінарних підходів, у методології викладання

філологічних дисциплін залишаються суттєві прогалини. Насамперед це стосується відсутності чітких практичних інструментів, які дозволили би викладачам ефективно поєднувати філологію з іншими науками – комп'ютерною лінгвістикою, психологією сприйняття тексту, цифровими гуманітарними дослідженнями. Наявні освітні програми часто обмежені теоретичними концепціями без конкретних механізмів їх впровадження, що ускладнює адаптацію здобувачів освіти до реальних вимог сучасного ринку праці.

Крім того, недостатньо досліджено, як саме міждисциплінарні підходи впливають на розвиток комунікативних і когнітивних навичок здобувачів освіти, наприклад, як використання штучного інтелекту для аналізу текстів або віртуальних платформ для літературних експериментів може покращити розуміння мови, критичне мислення чи креативність. Також залишається відкритим питання про те, які саме методи найкраще підходять для різних рівнів навчання – від шкільної освіти до академічних досліджень.

Актуальність цієї проблеми полягає в тому, що її розв'язання може суттєво вплинути на якість філологічної освіти, зробивши її більш адаптивною до сучасних реалій. Розроблення нових методик, які поєднують традиційні гуманітарні знання із цифровими інструментами, дозволить підготувати фахівців, здатних працювати в умовах динамічного інформаційного простору. Крім того, такі дослідження можуть сприяти розвитку нових напрямів у філології, наприклад, цифрової лінгвістики чи медіафілології, що розширить межі традиційної науки.

Таким чином, проблема потребує комплексного вивчення, оскільки її розв'язання має не лише теоретичне значення для академічної спільноти, але й практичний вплив на освітній процес. Розроблення конкретних інструментів, експериментальні дослідження їх ефективності та впровадження в освітні

програми можуть стати ключем до модернізації філологічної освіти та підвищення її відповідності вимогам ХХІ століття.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасному науковому дискурсі міждисциплінарний підхід в освіті, зокрема у філологічних науках, привертає дедалі більше уваги. Дослідники наголошують на необхідності поєднання різних галузей знань, розвитку критичного мислення здобувачів освіти та інтеграції цифрових технологій в освітній процес. Зокрема, С. Федорів [1] аналізує міждисциплінарний підхід як один із найефективніших у викладанні філософських дисциплін, підкреслюючи його вплив на глибину розуміння навчального матеріалу. С.О. Сисоєва [2] у своїй монографії окреслює методологічні основи міждисциплінарних досліджень, акцентуючи на необхідності цілісного бачення освітнього процесу. О. Малихін [3] розглядає застосування інтегрованих підходів у підготовці майбутніх учителів трудового навчання, що є актуальним і для філологічних спеціальностей. У науково-педагогічному контексті міждисциплінарність розглядається як необхідна умова модернізації навчальних програм. Своєю чергою І. Бірюк і Л. Назимок [4] досліджують потребу в оновленні освітніх курсів відповідно до викликів цифрової епохи. О. Карась [5] фокусує увагу на інноваційному потенціалі міждисциплінарності в мистецькій освіті, М. Ковальчук [6] трактує міждисциплінарність як стратегію реформування вищої освіти, а І. Гончаренко [7] аналізує міжнародний досвід її впровадження. Праці В. Ковальнової [8] і Т. Мельник [9] підкреслюють роль цього підходу в підготовці сучасного фахівця та вимагають його методичного переосмислення.

Значний внесок у дослідження інновацій у філологічній освіті зробила В. Гурська, яка у своїх працях [10; 11] доводить ефективність використання віртуальної реальності та штучного інтелекту у викладанні англійської мови.

Вона зазначає, що такі технології покращують вимову, підвищують мотивацію та персоналізують навчання. У дослідженні С. Козака, А. Єлісеєнка та ін. [12] фреймова теорія застосовується для аналізу художніх текстів, що свідчить про перспективність міждисциплінарного аналізу в лінгвістиці. І. Краснощок і Т. Кравцова [13] розглядають поєднання формальної та неформальної освіти як дієвий інструмент формування соціальних компетентностей підлітків – підхід, що також релевантний для філологічної підготовки.

Попри численні переваги, наявні підходи мають обмеження. Більшість авторів зосереджуються на загальних принципах, тоді як питання практичної реалізації міждисциплінарності у філологічних дисциплінах часто залишаються недоопрацьованими. Зокрема, бракує детальних методик адаптації інтегрованих підходів до конкретних навчальних курсів, а також ефективних механізмів оцінювання їх результативності. Огляд літератури доводить, що наявні напрацювання є важливим підґрунтям для нашого дослідження. Запропонована у статті модель спирається на теоретичні засади міждисциплінарного навчання, однак виходить за межі загального опису, пропонуючи конкретну методику впровадження у філологічну освіту. У такий спосіб стаття має заповнити наявні прогалини та відкрити нові перспективи розвитку цієї наукової галузі.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість досліджень, присвячених міждисциплінарному підходу в освіті, існують аспекти, які залишаються недостатньо розкритими або вимагають подальшого дослідження. Зокрема, в багатьох роботах наголошується на необхідності міждисциплінарного навчання, проте залишається відкритим питання щодо практичних механізмів його впровадження у філологічній освіті. Недостатньо вивченими залишаються аспекти оцінювання ефективності міждисциплінарного підходу в підготовці фахівців філологічного профілю.

Крім того, більшість сучасних досліджень зосереджено на загальних принципах міждисциплінарного навчання, проте відсутні детальні розробки щодо адаптації цього підходу до конкретних навчальних програм та дисциплін філологічного спрямування. Необхідним є також подальше дослідження впливу міждисциплінарних методик на розвиток критичного мислення та аналітичних навичок студентів-філологів.

Таким чином, у цій статті буде здійснено аналіз можливостей інтеграції міждисциплінарного підходу у філологічну освіту з урахуванням сучасних методологічних підходів, а також запропоновано конкретні механізми його реалізації в освітньому процесі.

Формулювання цілей статті (постановка завдання)

Мета статті – дослідження ефективності міждисциплінарного підходу у викладанні філологічних дисциплін в умовах сучасної української освіти, зокрема його вплив на формування критичного мислення, креативності та засвоєння знань.

Завдання статті:

- Проаналізувати наявні моделі міждисциплінарного викладання у філологічних дисциплінах;
- Оцінити ефективність міждисциплінарного підходу у формуванні компетентностей здобувачів вищої освіти;
- Визначити ключові теоретичні засади міждисциплінарного підходу у філологічній освіті;
- Розробити рекомендації щодо впровадження міждисциплінарного навчання в закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. У процесі дослідження міждисциплінарного підходу у викладанні філологічних дисциплін у закладах

вищої освіти України було реалізовано кілька етапів: аналітичний, емпіричний та експериментальний. На аналітичному етапі здійснено порівняльний аналіз вітчизняних і зарубіжних педагогічних практик, зокрема враховано теоретичні засади, викладені в праці Дж. Брансфорда, де зазначено, що «розуміння виникає в процесі активної побудови знань, а не їх пасивного засвоєння» [14, с. 88]. С. О. Сисоєва підкреслює, що «міждисциплінарність в освіті – це не просто поєднання знань, а створення нового методологічного поля» [2, с. 55]. І. Гончаренко, аналізуючи зарубіжний досвід, наголошує на «високій адаптивності міждисциплінарних програм до вимог сучасного ринку праці» [7, с. 23].

Значну увагу в межах дослідження було приділено інтеграції змісту освіти як чиннику, що посилює міждисциплінарні зв'язки. Як слушно зазначає О. Я. Савченко, «інтеграція змісту освіти має не лише інформаційний, а й особистісний вимір, формуючи в учня цілісну картину світу» [15, с. 41].

На емпіричному етапі було проведено анкетування викладачів та здобувачів вищої освіти філологічних спеціальностей (N = 150), результати якого стали підґрунтям для створення інтервенційної моделі викладання. На експериментальному етапі модель було впроваджено в освітній процес трьох університетів. Основу моделі становить органічне поєднання дисциплін: літературознавства, лінгвістики, стилістики, методики викладання та цифрових технологій.

Міждисциплінарний підхід, запропонований у дослідженні, враховує сучасні педагогічні тренди. Як зазначає Т. Мельник, «освітній процес має бути гнучким, практико-орієнтованим та інтегрованим у цифрове середовище» [9, с. 27]. В. Гурська доводить, що використання технологій віртуальної реальності «суттєво підвищує рівень засвоєння навчального матеріалу та мотивацію студентів» [10, с. 3].

Результати емпіричного дослідження підтвердили ефективність моделі. Зокрема, 78% здобувачів освіти високо оцінили міждисциплінарні модулі, вказавши на зростання інтересу до навчання. Водночас 65% викладачів визнали цей підхід дієвим інструментом розвитку критичного мислення та аналітичних навичок, що відповідає висновку І. Бірюка і Л. Назимок: «Інтеграція дисциплін формує у студентів здатність до складного мислення та прийняття рішень» [4, с. 22].

Педагогічний експеримент показав, що учасники експериментальної групи продемонстрували на 25% вищі результати академічної успішності порівняно з контрольною. Це узгоджується з думкою О. Малихіна про те, що «реалізація міждисциплінарного підходу забезпечує підвищення результативності професійної підготовки» [3, с. 35].

Апробована модель включала такі ключові елементи: проектне навчання, інтегровані навчальні модулі та використання цифрових платформ. Як зазначає О. Карась, «поєднання мистецьких і технологічних дисциплін стимулює креативність і професійне самовираження» [5, с. 84]. Застосування платформ Padlet, Mentimeter, Canva та Google Workspace сприяло формуванню цифрової грамотності та розвитку м'яких навичок (soft skills), що підтверджує і В. Ковальова: «освітні інновації мають бути орієнтовані на розвиток цифрових і комунікативних компетентностей» [8, с. 36].

Таким чином, результати дослідження підтверджують ефективність розробленої моделі, яка не лише активізує пізнавальну діяльність, але й формує адаптивні, аналітичні та креативні вміння, необхідні для сучасного філолога.

Модель міждисциплінарного підходу, апробована під час дослідження, передбачала такі ключові компоненти:

1. Проектне навчання, спрямоване на створення мультимедійного контенту з філологічним наповненням, що активізувало пізнавальну діяльність здобувачів освіти і сприяло формуванню практично орієнтованих навичок;

2. Інтеграцію суміжних дисциплін через спільні навчальні модулі, зокрема «Літературна критика + основи цифрового дизайну», що забезпечувало міжпредметні зв'язки та формувало цілісне бачення предмета;

3. Використання цифрових платформ (Padlet, Mentimeter, Canva, Google Workspace) для організації інтерактивного освітнього середовища, яке сприяло колаборації, візуалізації навчального матеріалу та розвитку цифрової грамотності.

Суттєвим елементом моделі стало застосування освітніх інновацій, адаптованих до специфіки філологічної підготовки (див. табл. 1). Вони були спрямовані на підвищення якості викладання, розвиток гнучких навичок (soft skills), а також персоналізацію освітнього процесу з урахуванням індивідуальних потреб здобувачів вищої освіти.

Таблиця 1

Інновації в освіті

Тип інновації	Опис
Технологічні рішення	Впровадження новітніх технологій в освітній процес та управління закладами освіти
Адаптивні методи навчання	Застосування індивідуалізованих програм та методів, що враховують потреби кожного здобувача освіти
Глобальна експансія	Розвиток міжнародного співробітництва та обміну досвідом між освітніми установами
Інтеграція STEM	Поєднання навчання в галузях науки, техніки, інженерії та математики для збагачення освітнього процесу

Професійна підготовка	Розвиток програм партнерства із промисловістю для покращення навичок та конкурентоспроможності випускників
Впровадження технологій віртуальної та доповненої реальності	Використання розширеної та віртуальної реальності для покращення інтерактивності та залучення здобувачів освіти
Гейміфікація навчання	Використання елементів гри для стимулювання інтересу та мотивації здобувачів освіти до навчання
Екологічна освіта	Розвиток програм, спрямованих на виховання екологічно свідомого покоління та сталість освітнього процесу

Джерело: власна розробка авторів

Сучасний етап розвитку філологічної освіти характеризується активним впровадженням інноваційних технологій та міждисциплінарних підходів. Проведене дослідження дозволило виявити та експериментально перевірити ефективність низки інноваційних методів, спеціально адаптованих для потреб філологічної підготовки.

На особливу увагу заслуговує застосування технологій віртуальної та доповненої реальності (VR/AR) у викладанні літературних дисциплін. Практична реалізація цих технологій передбачала створення імерсивних навчальних середовищ, де здобувачі освіти отримували можливість візуалізувати літературні твори у тривимірному просторі. Зокрема, були розроблені спеціалізовані симуляції, що дозволяють нібито відвідувати історико-культурні простори, описані в класичних творах. Наприклад, модуль «Лондон часів Чарльза Дікенса» давав змогу не лише ознайомитися з архітектурою епохи, а й відчутти атмосферу міста, що значно поглиблювало розуміння літературного контексту. Такі інтерактивні екскурсії довели свою

ефективність, про що свідчить 35-відсоткове підвищення засвоєння матеріалу в експериментальних групах.

Не менш важливим напрямом інновацій стало впровадження гейміфікації в процес вивчення мовних дисциплін. Розроблений мобільний додаток з елементами рольових ігор (RPG) для вивчення граматики дозволив трансформувати традиційні вправи в захопливий ігровий процес. Система балів, досягнень і рейтингів створила додаткову мотивацію для здобувачів освіти, що призвело до зростання їх залученості на 40% порівняно з контрольними групами. Особливу ефективність продемонстрували лінгвістичні квести, які поєднували в собі елементи мовознавчих завдань і сюжетної гри.

Значний науковий інтерес становить інтеграція екологічної тематики в лінгвістичні курси, що сформувало такий новий напрям, як еколінгвістика. У рамках дослідження було розроблено спеціальний модуль, що поєднував аналіз еколексем у художніх текстах із дослідженням мовних стратегій екологічного дискурсу. Здобувачі вищої освіти брали участь у проєктах зі створення «зелених» комунікативних стратегій, що сприяло не лише розвитку в них мовних компетенцій, а й формуванню екологічної свідомості.

Реалізація цих інноваційних підходів вимагала значної методичної роботи. Для кожного з напрямів були розроблені детальні сценарії занять, системи оцінювання та критерії ефективності. Важливим аспектом стало навчання викладачів роботи з новими технологіями, що включало як технічні аспекти, так і методику їх інтеграції в освітній процес.

Результати дослідження свідчать, що впровадження інноваційних технологій у філологічну освіту не лише підвищує ефективність навчання, а й відкриває нові можливості для міждисциплінарного синтезу. Отримані дані

підтверджують доцільність подальшого розвитку цих напрямів, особливо в контексті адаптації освітніх програм до вимог цифрової епохи.

Проте під час впровадження було виявлено й недоліки: відсутність єдиної методичної бази, необхідність додаткового навчання викладачів, технічні обмеження в деяких ЗВО.

Актуальні освітні виклики в час війни проілюстровано на рис. 1.

Рис. 1. Виклики війни для освіти в Україні

Джерело: власна розробка авторів

Фінансові обмеження та ресурсна нестабільність становлять серйозну перешкоду для розвитку системи вищої освіти. Скорочення бюджетного фінансування призвело до суттєвого зменшення видатків на забезпечення функціонування закладів вищої освіти, що унеможливило оновлення матеріально-технічної бази та закупівлю сучасного обладнання. Дефіцит кваліфікованих науково-педагогічних кадрів, спричинений як зовнішньою міграцією, так і мобілізаційними процесами, ще більше ускладнює ситуацію.

Крім того, доступ до міжнародних грантів і програм підтримки суттєво обмежений, оскільки значну частину ресурсів переорієнтовано на гуманітарні потреби.

Технологічний розрив між різними регіонами та освітніми установами стає дедалі очевиднішим. У низці областей унаслідок пошкодження інфраструктури та енергетичних проблем відсутня можливість забезпечити стабільний доступ до інтернету, що практично унеможлиблює реалізацію дистанційного навчання. Значна частина викладачів, особливо старшого покоління, зазнає труднощів в опануванні цифрових інструментів, що додатково поглиблює нерівність у доступі до якісної освіти. Здобувачі освіти з малозабезпечених сімей часто не мають необхідних технічних засобів для повноцінної участі в освітньому процесі.

Особливо гострою є проблема адаптації освітніх програм до актуальних потреб ринку праці. Традиційні навчальні плани не встигають за динамікою розвитку цифрових технологій та щораз вищими вимогами роботодавців. Воєнні дії значно загострили це питання, оскільки багато підприємств були змушені змінити профіль діяльності або призупинити роботу. Відсутність сталих зв'язків між університетами та представниками бізнесу ускладнює розроблення змістовно релевантних і практикоорієнтованих навчальних курсів.

Психоемоційний стан учасників освітнього процесу суттєво впливає на якість навчання. Хронічний стрес, тривожність щодо майбутнього та фізичне виснаження значною мірою знижують когнітивну продуктивність як здобувачів, так і викладачів. Це особливо помітно в процесі впровадження інноваційних методів навчання, які вимагають додаткових інтелектуальних зусиль і високого рівня адаптивності до змін.

Попри всі зазначені труднощі, українська система вищої освіти демонструє високу здатність до адаптації. Значна частина університетів активно шукає альтернативні шляхи розв'язання актуальних проблем – від розширення міжнародного партнерства до впровадження власних організаційно-педагогічних рішень. Досвід останніх років підтверджує, що гнучкість і відкритість до інновацій є визначальними чинниками ефективності освітнього процесу в умовах кризових трансформацій.

Таким чином, отримані результати підтверджують гіпотезу щодо ефективності міждисциплінарного підходу у формуванні когнітивних і професійних компетентностей здобувачів вищої освіти зі спеціальності «Філологія». Запропонована модель є адаптивною, гнучкою та придатною до масштабування в межах різних освітніх програм.

Висновки. Проведене дослідження переконливо засвідчило ефективність міждисциплінарного підходу у викладанні філологічних дисциплін, підтвердивши його визначальне значення для підвищення якості професійної підготовки майбутніх філологів. Розроблена інноваційна модель, яка органічно поєднує проектне навчання, сучасні цифрові інструменти та інтеграцію суміжних дисциплін, продемонструвала високий потенціал у розвитку ключових компетентностей: критичного аналітичного мислення, мовної креативності та практичних аналітичних навичок.

Основна мета дослідження – розроблення ефективної методики впровадження міждисциплінарного підходу – була успішно реалізована. У процесі роботи виконано всі поставлені завдання: здійснено ґрунтовний аналіз теоретичних засад міждисциплінарності, систематизовано сучасні моделі навчання, зібрано й проаналізовано емпіричні дані, а також сформульовано

практичні рекомендації щодо імплементації зазначеного підходу в освітній процес.

Отримані результати підтверджують суттєві переваги інтеграції міждисциплінарного підходу в систему філологічної освіти. На особливу увагу заслуговує позитивний вплив цього підходу на пізнавальну активність здобувачів освіти, що підтверджується 25-відсотковим зростанням академічної успішності в експериментальних групах. Вагомим результатом стало створення гнучкої та адаптивної освітньої моделі, яка може бути ефективно реалізована в закладах різного профілю незалежно від рівня їх технічного забезпечення.

Разом із тим дослідження виявило низку проблемних аспектів, що потребують подальшого наукового осмислення. Серед них – необхідність розроблення єдиної методичної платформи для викладачів, упровадження дієвої системи моніторингу результатів навчання, а також адаптація міждисциплінарного підходу до умов змішаного та дистанційного навчання. Особливої актуальності набуває питання подолання цифрового розриву між різними типами закладів освіти та забезпечення рівного доступу до цифрових ресурсів.

Перспективними напрямками подальших досліджень є:

- 1) розроблення спеціалізованих тренінгових програм для викладачів щодо методики міждисциплінарного навчання;
- 2) створення адаптивних освітніх програм з огляду на регіональні особливості;
- 3) упровадження інноваційних інструментів оцінювання ефективності міждисциплінарного підходу;
- 4) дослідження можливостей інтеграції технологій штучного інтелекту в міждисциплінарне навчання філологічних дисциплін.

Підсумовуючи, можна зазначити, що результати дослідження свідчать про те, що міждисциплінарний підхід є перспективним інструментом модернізації філологічної освіти, який забезпечує підготовку фахівців, здатних ефективно функціонувати в умовах динамічного інформаційного суспільства.

Список використаних джерел

1. Федорів С. Педагогічна ефективність міждисциплінарного підходу у викладанні філософських дисциплін. *Вісник Черкаського університету*. 2020. № 2. С. 45–51.
2. Сисоєва С. О. *Методологія міждисциплінарних досліджень у сфері освіти* : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2018. 208 с.
3. Малихін О. Особливості реалізації міждисциплінарного підходу у підготовці вчителів трудового навчання та технологій. *Професійна педагогіка*. 2022. № 4. С. 30–37.
4. Бірюк І., Назимок Л. Міждисциплінарність у сучасному науково-педагогічному дискурсі. *Освіта і розвиток*. 2024. № 1. С. 17–25.
5. Карась О. Міждисциплінарний підхід як інноваційна модель у мистецькій освіті. *Актуальні проблеми педагогіки*. 2021. № 6. С. 81–86.
6. Ковальчук М. Міждисциплінарний підхід як стратегія розвитку вищої освіти в Україні. *Вища освіта України*. 2020. № 3. С. 54–60.
7. Гончаренко І. Зарубіжний досвід впровадження міждисциплінарного підходу у вищій освіті. *Порівняльна професійна педагогіка*. 2019. № 1. С. 20–26.
8. Ковальова В. Стратегія міждисциплінарності у вищій освіті України. *Наукові записки*. 2021. № 2. С. 34–41.
9. Мельник Т. Міждисциплінарний підхід у навчанні майбутніх фахівців: проблеми й перспективи. *Освітній простір*. 2019. № 5. С. 23–29.

10. Гурська В. The Power of Virtual Reality to Improve Pronunciation in the Process of Learning English. *Академічні візії*. 2022. № 14. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1483> (date of access: 10.02.2025).
11. Гурська В. Approaches to Personalizing the Learning Process in Teaching English with the Help of Artificial Intelligence. *Академічні візії*. 2023. № 18. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1484> (date of access: 10.02.2025).
12. Kozak S., Ieliseienko A., Zhylin M., Chernysh A., Chystiak D. Linguistic analysis of fiction texts in the context of the frame theory. *Forum for Linguistic Studies (Transferred)*. 2023. Vol. 6(1). URL: <https://doi.org/10.59400/FLS.v6i1.2022> (date of access: 10.02.2025).
13. Краснощок І. П., Кравцова Т. О. Формування соціальної компетентності підлітків у середовищі закладів загальної та позашкільної освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2024. № 216. С. 211–217. URL: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-216-211-217> (дата звернення: 10.02.2025).
14. Bransford J. D., Brown A. L., Cocking R. R. (Eds.). *How People Learn: Brain, Mind, Experience, and School*. Washington, DC : National Academy Press, 2000. 374 p.
15. Савченко О. Я. Теоретичні засади інтеграції змісту загальної середньої освіти : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2011. 240 с.